

“AHLAT ARKEOLOJİK KAZISI ÇİNİ ÖRNEKLERİ VE EL SANATLARI SERGİSİ” ÜZERİNE

Mahmut DOĞRU*

Özet

Selçukluların kültür ve sanat merkezlerinden Ahlat'ta 50 yılı aşkın bir süredir arkeolojik kazılar yapılmaktadır. Bu kazılarda Selçuklu dönemini farklı boyutlarıyla yansıtan pek çok eser ortaya çıkarılmıştır.

Bitlis Eren Üniversitesi öğretim görevlileri ve öğrencileri, Ahlat'ta gerçekleştirilen kazılarda ortaya çıkarılan çini ve seramik eserlerden hareketle bir süreden beri kendi atölyelerinde benzerlerini yapmaktadırlar.

Bu yazı, Bitlis Eren Üniversitesinde yapılan ve Anadolu Selçuklularını ve Ahlat'ı farklı yönleriyle tanıtan eserlerin Avusturya'nın başkenti Viyana'daki Schönbrunn Sarayı'nda (Schloß Schönbrunn) 25-31 Ağustos 2014 tarihleri arasında sergilenmesini ve bu kapsamda gerçekleştirilen faaliyetleri konu edinmektedir.

Anahtar Sözcükler: Bitlis Eren Üniversitesi, Selçuklu dönemi eserleri, Ahlat, arkeolojik kazı, çini, Viyana, sergi.

ON “POTTERY SAMPLES AND HANDICRAFT EXHIBITION FOR AHLAT ARCHEOLOGICAL EXCAVATION”

Abstract

Archeological excavations have been conducted for more than 50 years in Ahlat being one of the culture and art centers of Seljuks. In these excavations, a good deal of artworks which reflect the Seljuk period in different dimensions have been revealed.

Lecturers and teachers of Bitlis Eren University have been working on pottery and ceramic works in their workshops for a while based on those excavated from Ahlat.

This paper is related to the exhibition of artworks which were made in Bitlis Eren University and introduce Anatolian Seljuks and Ahlat in different aspects at Schönbrunn Palace (Schloß Schönbrunn) in Vienna, capital of Austria between 25-31 August 2014 and the activities conducted within this scope.

Keywords: Bitlis Eren University, Seljuk period works, Ahlat, archeological excavation, pottery, Vienna, exhibition.

---

* Prof. Dr.; Bitlis Eren Üniversitesi Rektörü, mdogru@beu.edu.tr.

- **Bitlis Eren Üniversitesi:**

2007 yılında eğitim-öğretime başlayan Bitlis Eren Üniversitesi bugün gelinen noktada 5 fakülte, 10 yüksekokul ve 2 enstitüsü ile lisans, yüksek lisans ve doktora seviyelerinde eğitim-öğretim vermektedir.

Bitlis Eren Üniversitesi eğitim- öğretim faaliyetlerinin yanı sıra ulusal ve uluslararası nitelikli paneller, sempozyumlar ve kongreler de düzenleyerek Bitlis'e, bulunduğu bölgeye ve Türkiye Cumhuriyetinin tamamına hizmet etmeyi de ilke edinmiştir.¹ Bu sebeple de özelde Bitlis ve Ahlat; genelde ise Van Gölü Havzasında bulunan tarihî eserler (bu eserlerin korunmaları, tanıtımları) Bitlis Eren Üniversitesinin öncelikli çalışma alanı içerisine dâhil edilmiştir.

- **“Ahlat Arkeolojik Kazısı Çini Örnekleri ve El Sanatları Sergisi” Üzerine:**

Ahlat, Anadolu coğrafyasında, Bitlis ili sınırları içinde, Van Gölü'nün kuzeybatı sahilinde yer alan tarihî İpek Yolu şehirlerinden biridir. Ahlat, farklı milletlerin ve farklı kültürlerin eşsiz eserlerini üzerinde barındırmaktadır. Ancak Ahlat'ın asıl dokusunu ve yapısını Selçuklu dönemine ait Türk eserleri oluşturur. Selçuklu Dönemine ait camiler, Ahlat Mezar Taşları, kümbetler, köprüler, kervansaraylar, hamamlar, farklı türdeki mimari yapılar, süs ve kullanım eşyaları Ahlat'ı Türk-İslam kültür ve uygarlığının merkezi hâline getirmiştir.²

Ahlat'ta farklı zamanlarda yapılan arkeolojik kazılarda ortaya çıkarılan Selçuklu dönemine ait objelerden hareketle Ahlat'ta Bitlis Eren Üniversitesinin atölyelerinde öğretim görevlisi ve öğrenciler tarafından el emeği göz nuru seramik eserler asıllarına uygun olarak üretilmiştir.

Selçuklu dönemini farklı boyutlarıyla bugüne ve geleceğe taşıyarak hafızalarda silinmez izler bırakacak bu eserler (259 çini eser ve el sanatlarına ait bazı objeler [baston, tezhip ve hat türünde eser...] 25-31 Ağustos 2014 tarihleri arasında Avusturya'nın başkenti Viyana'da bulunan ünlü Schönbrunn Sarayı'nda (Schloß Schönbrunn) “Ahlat Arkeolojik Kazısı Çini Örnekleri ve El Sanatları Sergisi”nde ilgililerinin beğenisine sunulmuştur.

¹ Bu kapsamda yapılan Uluslararası Ahlat - Avrasya Kültür ve Sanat Sempozyumu (International Symposium on Culture and Art of the Ahlat - Avrasya), TDK ile birlikte gerçekleştirilen Arap Harfli Yazıtlar ve Ahlat Mezar Taşları Çalıştayı kamuoyunda ve bilim dünyasında büyük ilgi görmüştür.

² ALYILMAZ, C. (2014). Çin Bilim Heyetinin Ahlat Araştırma Gezisi ve Düşündürdükleri, *II. Uluslararası Ahlat-Avrasya Bilim, Kültür ve Sanat Sempozyumu 25-27 Eylül 2013*, İstanbul, 108-116, ed. - yay haz. O. Belli - V. E. Belli.

*foto 1: Schönbrunn Sarayı'nın Girişindeki Panoda Yer Alan Sergi Afişi
(foto: Cengiz ALYILMAZ)*

Avrupa'nın en görkemli mimari yapıları arasında sayılan Avusturya Kraliyet Sarayı Schönbrunn'un salonlarında gerçekleştirilen serginin açılış törenine T.C. Viyana Büyükelçiliği Başkonsolosu T. Kağan ATAY ve elçilik personeli, Avusturya ve Türkiye'den parlamenterler, YÖK üyesi, öğretim üyeleri, gazeteciler, sanatçılar, sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ile Avusturya'da ve Türkiye'de yaşayan Avusturya ve Türk vatandaşları büyük ilgi göstermişlerdir.

Bitlis Eren Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mahmut DOĞRU, T.C. Viyana Büyükelçiliği Başkonsolosu T. Kağan ATAY, Eren Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet EREN ve YÖK

temsilcisi Prof. Dr. Muhittin ŞİMŞEK'in açılış konuşmalarından sonra Prof. Dr. Nakış KARAMAĞARALI tarafından Ahlat'ta yapılan kazıları konu alan bir konferans verilmiştir.

*foto 2: Bitlis Eren Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mahmut DOĞRU Açılıştaki Konuşma Yaparken
(foto: Cengiz ALYILMAZ)*

*foto 3: Eren Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet EREN Açılıştaki Konuşma Yaparken
(foto: Cengiz ALYILMAZ)*

*foto 4: Sergiyi Gezmek için Bekleyenlerin Görüntüsü
(foto: Şükrü HAYTA)*

*foto 5: Sergiyi Gezenlerden Bir Görüntü
(foto: Şükrü HAYTA)*

*foto 6: Sergide Yer Alan Eserlerden Birinin Görüntüsü
(foto: Cengiz ALYILMAZ)*

*foto 7: Sergide Yer Alan Eserlerden Birkaçının Genel Görüntüsü
(foto: Cengiz ALYILMAZ)*

*foto 8: Sergide Yer Alan Ahlat Bastonlarından Birkaçının Genel Görüntüsü
(foto: Cengiz ALYILMAZ)*

“Ahlat Arkeolojik Kazısı Çini Örnekleri ve El Sanatları Sergisi” kapsamında 28 Ağustos 2014 tarihinde “Dünü ve Bugünü ile Ahlat” konulu bir de panel gerçekleştirilmiştir. Söz konusu panelde Doç. Dr. Murat YAKAR, “Ahlat Mezar Taşlarının Fotogrametrik Yöntemle Tespiti”; Prof. Dr. Recai KARAHAN “Ahlat Mezar Taşlarını Koruma Çalışmaları”; Prof. Dr. Cengiz ALYILMAZ ise, “Türkler, Şehirleşme ve Ahlat” başlıklı bildiri sunmuşlardır.

*foto 9: Panelden Genel Bir Görüntü
(foto: Şükrü HAYTA)*

*foto 10: Panelistlerden Prof. Dr. Cengiz ALYILMAZ bildirisini sunarken
(foto: Murat YAKAR)*

Bitlis Eren Üniversitesi yöneticileri ve öğretim üyeleri Viyana’da bulunduğu sürede pek çok üniversite ve sivil toplum kuruluş temsilcileriyle görüşmeler yapmış; bu görüşmeler

sonucunda Avusturya Arkeoloji Enstitüsü ile 2015 yılının Ekim ayında Bitlis Eren Üniversitesinin ev sahipliğinde “Doğuda ve Batıda Selçuklular” başlıklı uluslararası nitelikli sempozyumun düzenlenmesine karar verilmiştir.

*foto 11: Bitlis Eren Üniversitesi Yöneticileri ve Öğretim Üyeleri
Avusturya Arkeoloji Enstitüsünden Doç. Dr. Sabine LADSTATTER ile
(foto: Murat YAKAR)*

Ahlat Arkeolojik Kazısı Çini Örnekleri ve El Sanatları Sergisi'nin düzenlenmesinde, eserlerin Avusturya'ya ulaşmasında ve ilgilileriyle buluşmasında Prof. Dr. Mahmut DOĞRU ve çalışma arkadaşlarının, (Bitlis Eren Üniversitesinin inşasında da büyük katkısı olan ve üniversiteye adını veren) Eren Holding'in ve Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet EREN'in, T.C. Viyana Büyükelçiliği yetkililerinin, TİKA'nın, VOITH ve STILIX GESMBH Şirketlerinin, Hüseyin KAYA'nın, Tayfun SERT'in, Yrd. Doç. Dr. Hamza ŞİMŞEK'in, Öğretim görevlileri Meryem KAPLAN ve Nihat KAPLAN'ın büyük katkıları ve destekleri olmuştur.